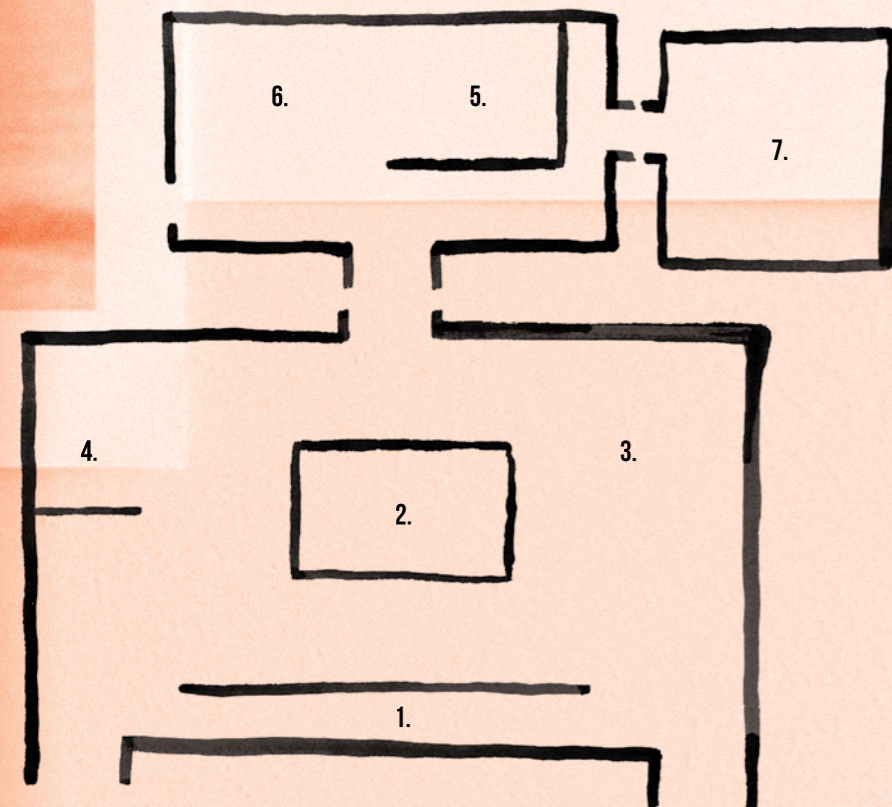

ARTUR MALEWSKI
ANNA OKRASKO
KONRAD SMOLEŃSKI
ANIA I ADAM WITKOWSCY
PIOTR WYSOCKI
HONZA ZAMOJSKI
ANNA ZARADNY

PLAN WYSTAWY

1. ARTUR MALEWSKI 2. KONRAD SMOLEŃSKI 3. ANNA OKRASKO 4. PIOTR WYSOCKI
5. HONZA ZAMOJSKI 6. ANIA I ADAM WITKOWSCY 7. ANNA ZARADNY

Program edukacyjny towarzyszący wystawie
Spojrzenia 2011 — Nagroda Fundacji Deutsche Bank

Oprowadzanie kuratorskie

Spotkanie na wystawie z kuratorem Danielem Muzyczukiem
25 września 2011 (niedziela) godz. 12.15 spotkanie w holu
głównym (w cenie biletu)

Spotkania z artystami

Wszystkim artystom biorącym udział w wystawie-konkursie
stworzyliśmy jednakowe warunki do konfrontacji z publicz-
nością. Mają do dyspozycji dwie godziny i tylko od nich
zależy, czy wygłoszą wykład, poprowadzą warsztaty, pokażą
film, zaproszą gościa, zagrają koncert lub przeprowadzą akcję
artystyczną.

29 września (czwartek), godz. 18 — Ania i Adam Witkowsy
1 października (sobota), godz. 18 — Konrad Smoleński
8 października (sobota), godz. 18 — Honza Zamojski
11 października (wtorek), godz. 18 — Artur Malewski
13 października (czwartek), godz. 18 — Piotr Wysocki
18 października (wtorek), godz. 18 — Anna Zaradny

Szczegóły: www.zacheta.art.pl

Oprowadzania

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej o wystawie i artystach, któ-
rych prace prezentujemy, pragniesz uzyskać odpowiedzi na
pytania pojawiające się w trakcie oglądania, czy podzielić się
własnymi spostrzeżeniami i pomysłami na interpretację prac
— zwiedzaj wystawy z przewodnikiem!

Jak zamówić przewodnika?

Telefonicznie lub mailem od poniedziałku do piątku, co naj-
mniej dwa dni przed planowaną wizytą w Zachęcie:
Magdalena Komornicka: m.komornicka@zacheta.art.pl,
tel. 22 556 96 42

Oprowadzanie w językach: polskim, angielskim, niemieckim
lub francuskim

- grupa od 1 do 10 osób — 150 zł + 0 zł za bilety wstępu
- grupa powyżej 10 osób — 150 zł + bilety wstępu (10 osób
wstęp wolny) / grupa może liczyć maksymalnie 30 osób

W każdą niedzielę o godz. 12.15 zapraszamy również na zwie-
dzanie z przewodnikiem. Oprowadzanie w cenie biletu wstę-
pu. Spotkanie w holu głównym.

Newsletter

W każdą środę wysyłamy e-mailowy newsletter *Tydzień wy-
darzeń*. Zawiera on informacje o wszystkich wydarzeniach
w galerii — wystawach, spotkaniach, wykładach, warszta-
tach i wernisażach, a także o programie dla dzieci i młodzie-
ży. Stała rubryka prezentuje nowości i promocje w Księgarni
Artystycznej. Aby otrzymywać newsletter, należy zarejestro-
wać się na stronie: www.zacheta.art.pl

wystawa

*Spojrzenia 2011 — Nagroda Fundacji
Deutsche Bank, 5. edycja*

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki
pl. Malachowskiego 3, 00-916 Warszawa
www.zacheta.art.pl
dyrektor: Hanna Wróblewska
20 września — 13 listopada 2011

kurator: Daniel Muzyczuk
współpraca: Katarzyna Kołodziej
program edukacyjny i wydarzenia
towarzyszące wystawie: Magdalena
Komornicka, Joanna Kinowska
realizacja: Krystyna Sielska i zespół

folder

folder pod redakcją Daniela Muzyczuka
koordynacja wydawnicza: Dorota Karaszewska
projekt graficzny: Dagny Nowak & Daniel Szwed
(moonmadness.eu)
tłumaczenia: Marcin Wawrzyńczak, Benjamin Cope
lamowanie: Krzysztof Łukawski
druk: ARW A. Grzegorzczak, Stare Babice

Jeśli nie podano inaczej, fotografie dzięki
uprzejmości artystów.

© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2011

SPOJRZENIA

V E D Y C J A

19.09-
13.11
2011

Sans soleil, esej filmowy w reżyserii Chrisa Markera, rozpoczyna się, determinując jednocześnie całą
swoją narrację, słowami:

*Pierwszy obraz, o którym mi powiedział, przedstawiał trójkę dzieci na drodze w Islandii w 1965 roku.
Powiedział mi, że dla niego był to obraz szczęścia oraz że wielokrotnie starał się bezskutecznie powiązać
go z innymi obrazami. Napisał do mnie: „Pewnego dnia muszę umieścić go samotnego na początku filmu
z długim odcinkiem czerni. Jeśli nie zobaczą szczęścia w tym wizerunku, najwyżej dostrzegą ciemność”.*

Te wygłoszone przez narratorkę obrazu filmowego zdania są doskonałą definicją
szczęścia, którego jako pojęcia abstrakcyjnego w pełni komunikować się nie
da. Jednocześnie scena otwierająca *Sans soleil* przypomina, że sztuka poprzez
autorefleksję dociera często do podstawowych zagadnień dotyczących recepcji.
Przywołany za Markerem stosunkowo niestabilny związek czerni z poszukiwa-
niem szczęścia znajduje zaskakujące odzwierciedlenie w pracach i wypowie-
dziach artystów prezentowanych na wystawie w ramach konkursu Fundacji
Deutsche Bank. Narracja ekspozycji układa się konsekwentnie — od dojmującej
wrażliwości i bólu powodowanego przez świat, poprzez różne sposoby kształtowa-
nia świata na własny użytek, po introspekcję — i z powrotem do nadwrażliwości
na świat, lecz w zupełnie innej tonacji. Opowieść przypomina tym samym próbę
zobrazowania newage'owego rozwoju osobowości. Kolejną metaforą dla sytuacji
kreowanej przez wystawę jest statek szaleńców — motyw wykorzystany przez
Julio Cortázarą w *Wielkich wygranych* dla opisanego ówczesnej sytuacji panującej
w Argentynie. Sensacyjna fabuła opiera się na wątku podróży luksusowym stat-
kiem, którą zaoferowano zwycięzcom loterii, stanowiącym przekrój mieszkańców
Buenos Aires. Po kilku godzinach statek zostaje zatrzymany, a pasażerowie są
poinformowani, że wśród załogi wybuchła choroba. Podróż kończy się raptem, po
trzech dniach wyteżonych dociekań na temat choroby i egzystencjalnych rozmów.

Kolejnym przewodnikiem po tegorocznych *Spojrzeniach*, ze względu na fakt,
że komponowanie wystawy opiera się na wzajemnym zaufaniu, może być *Oszust*
Hermana Melville'a, w którym to utworze również pojawia się upiorny okręt.
Tytułowy oszust wchodzi na jego pokład dnia 1 kwietnia, aby przeprowadzić
rozmowy z przypadkowymi pasażerami. Nie znamy motywów jego działania, ale
obserwując korzyści, jakie uzyskuje po każdej z tych rozmów możemy założyć, że
nie działa w celu poprawy swojej sytuacji materialnej. Chodzi raczej o uzyskanie
zaufania kolejnych napotkanych osób, a im bardziej rozmówca jest nieufny, tym
większa zabawa z osiągnięcia założonego efektu. Takie zadanie stoi przed kurato-
rem — przekonać do własnych celów, co oczywiście nie wyklucza poszanowania
celów indywidualnych artystów biorących udział w wystawie. Szczęście w swoim
intuicyjnym związku z czernią dało możliwość stworzenia nowej opowieści z dan-
nych wypowiedzi. Jeśli próba ukazania szczęścia zakończy się klęską, widz przy-
najmniej zobaczy czerni.

1. Trzy płaskorzeźby pokryte bielą ukazują ludzkie cierpienie. Wyobrażone
postaci to ukrzyżowany Jezus wzorowany na przedstawieniu z ołtarza z Isenheim
Matthiasa Grünewalda, człowiek-słoń Joseph Carrey Merrick oraz Dede Koswara,

znany również jako człowiek-drzewo. Tryptyk ma formę ołtarza szafiastego. Artur
Malewski ukazuje *Weltschmerz*, czyli odnosi się do pojęcia właściwego dla nie-
mieckiego romantyzmu, które wynalazł Jean Paul, a z powodzeniem wykorzystał
Johan Wolfgang Goethe w *Cierpieniach młodego Wertera*. Ból wynikający z absurdu
świata nie prowadzi do buntu, lecz do apatii lub wręcz samobójstwa. Losy trzech
postaci łączy wspólne uczucie do rzeczywistości, niewystarczającej, bo szczęście
jest zawsze gdzie indziej. Jednocześnie tryptyk winduje dwa dziwołagi do rangi
postaci branych za bóstwo, lub odwrotnie — przedmiot kultu sprowadza do po-
ziomu kuriozum, którego miejsce jest w cyrku czy w muzeum historii naturalnej.
Może być więc odebrany jako profanacja, przekroczenie nakazów stawianych

1. ARTUR MALEWSKI, *WELTSCHMERZ*,
JOSEPH CARREY MERRICK, 2010,
ZYWICA POLIESTROWA, 26 x 26 x 4 CM,
KOLEKCJA ANNA I TOMASZ LUBIŃSKY,
FOT. AGNIESZKA INDIK

przez dominującą religię. A jednak mamy tutaj również trzy przykłady połączo-
ne zgodą na to, co los zgotował. Jest to oczywiście swego rodzaju apatia mogąca
odbierać wszelką nadzieję na zbawienie, ale jednocześnie, jak sugeruje Malewski,
mająca związek z ofiarą, która zdecydowanie toruje drogę ku odkupieniu.
Podobnie jak bohater *Ofiarowania* Andrieja Tarkowskiego, wszystkie trzy postaci
są wydane na pastwę cierpienia, aby zapewnić zbawienie ludzkości. Wątkowi
teologicznemu towarzyszy więc wątek ateistyczny. Czy inskrypcja znajdująca
się we wnętrzu ołtarza „illum oportet creescere, me autem minui” (trzeba, by
On wzrastał, a ja się umniejszał), nie odnosi się właśnie do tej mocy odkupienia
wypełniającej ciała trzech ofiar bólu świata, które zdają się rosnać wraz z ilością
pochłoniętego grzechu? Eschatologia zaczyna obejmować również materię — tę
nową naukę o zbawieniu dałoby się wręcz błuznierczo określić eskatologią.
Obserwacja i współodczuwanie z trzema cierpiącymi postaciami może jednak
prowadzić do innej postawy niż biorąca się z przygnębienia ciężarem świata apatia
i skłaniać do działania. Przedstawienia ukrzyżowanego miały przecież na celu
nie jedynie przażenie wiernych, ale również naukę moralną.

Praca Ani i Adama Witkowskich
została zrealizowana w Pracowni
Van den Blocke

van den blocke

SPONSORZY GALERII

SPONSORZY WERNISAŻU

PATRONI MEDIALNI

